

Tast editorial

La bona salvatge

L'home cristià es reafirmava com a ésser superior amb dret a exercir el poder salvador

 Dona suport a Catorze

Pilar Codony

Segons explica el segon relat de la Creació, Déu va crear l'home i després va afegir-hi la vegetació, les bèsties i la dona. Aquest Home sol, el fill consentit del Creador, es creu que tot li pertany: els boscos, els animals, les dones. Per establir el seu domini, s'ha valgut de tots els mites possibles. A *Dominaràs la terra*, Pilar Codony, veterinària, escriptora i autora de la secció **Bestiam** de Catorze, ens mostra la rebel·lió de la naturalesa i ens ho diu de manera molt clara: només escoltant-la a fons trobarem altres formes de relacionar-nos que facin possible la vida a llarg termini. Editat per Fragmenta, forma part de la col·lecció "Assaltar la Bíblia", que ofereix llibres d'assaig (com *Breu història del mandat*, de Borja Bagunyà; *Poder i desig*, d'Anna Pazos; i *De la nuesa*, de Víctor Pérez i Flores) sobre temes contemporanis per mitjà de la relectura de passatges bíblics cèlebres. Us oferim un capítol de *Dominaràs la terra*.

Foto: Catorze

Pocahontas, sí. Segur que tots teniu present la pel·lícula d'animació que li va dedicar Walt Disney. Confesso que era la meua preferida. Estava enamorada de John Smith —ros, mitja cabellera, ulls blaus— i desitjava més que res al món ser com aquella dona bruna i preciosa que corria descalça per la selva i parlava amb els arbres.

Anys més tard, vaig descobrir que Pocahontas devia tenir tot just onze anys quan va topiar per primera vegada amb John Smith a l'assentament de Jamestown, a les terres que avui anomenem Virginia. Aquesta informació em va trasbalsar, perquè la imatge d'una nena petita no es corresponia gens ni mica amb la versió café amb llet hipersexualitzada de Naomi Campbell que protagonitzava el film de Disney. Però és que després vaig saber més coses: que Pocahontas no va ser amant de John Smith sinó de John Rolfe, amb qui es va casar i va tenir un fill; que va morir amb poc més de vint anys a Anglaterra per malaltia i, sobretot, que absolutament tot el que se'n sap està basat únicament en el testimoni escrit d'uns quants senyors anglesos. Pocahontas ni tan sols era el seu nom real —el seu nom de naixement era Matoaka, i Amonute era com la coneixien els membres de la seva tribu, els powathan—, sinó un sobrenom que significava "trapella", tot i que probablement feia referència, més que res, a una luxúria fora del comú.

Flavia Galli Tatsch, al llibre *Història da América, historiografia e interpretações* ('Història d'Amèrica, historiografia i interpretacions'), ens recorda que, segons l'imaginari medieval occidental, els indígenes es guiaven per impulsos libidinosos irrefrenables que duien els mascles a raptar donzelles verges i les femelles a parar emboscades per seduir senyors de bé —no és gens difícil evocar les històries de dracs i bruixes, en aquest punt: la sexualitat no normativa i fora del control social sempre ha sigut una característica inherent a la bèstia. Quan els colons van arribar a Amèrica, van descobrir pobles d'homes i dones que passejaven nus per la selva; l'home solitari de la segona creació va topiar de ple amb la parella de la primera. La nuesa impúdica d'aquesta gent era, per si sola un indicatiu clar de concupiscència, o almenys així ho concebien els molt ben vestits senyors europeus, que feia temps que havien oblidat els seus inicis al paradís de

l'Edèn.

En el complicat exercici de descriure aquelles persones que havien trobat a Amèrica, els colons van fer servir la paraula *salvatge* i van atribuir-los característiques de bèstia: força bruta, irracionalitat, lascívia i bogeria. L'home cristià es reafirmava, així, com a ésser superior amb dret a exercir el poder salvador. Tanmateix, aquells que anomenava «salvatges» ni tan sols tenien, en la seva llengua, una paraula per referir-se a aquest concepte, i no sabien que havien de ser rescatats de cap caos terrible. La seva manera d'entendre al món i de viure'l era una altra, i l'uropeu la titllava d'aberrant perquè, com que era diferent, li resultava incomprendible.

La sexualitat d'aquestes persones sorgides de la primera creació i alienes a la moral cristiana havia de ser controlada urgentment —l'home adàmic sempre ha tingut fal·lera per domesticar la fertilitat, ja sigui de la terra, de l'animal o de la dona, perquè li és indispensable per controlar la vida al seu voltant—, i per això es va cometre genocidi i dones i nenes com Matoaka van ser raptades pels occidentals i, n'estic convençuda, violades repetidament.

El cos fosc, jove i fort de Matoaka és assimilable a l'orografia d'una terra verge i salvatge, una terra que feia que l'home s'estremís de fascinació i de terror a parts iguals. Els que no eren capaços de domesticar la bèstia corrien el risc de ser presos per la foscor del que és salvatge, un destí perillosament proper a la bogeria. La possessió del cos negre de l'índia és l'*obligació* divina de l'occidental d'ordenar el caos, d'il·luminar la fosca i de salvar dues ànimes, la d'ella i la pròpia.

Després del sotmetiment violent, la conquesta definitiva: la cristianització. *Pocahontas*, a Anglaterra, va passar a ser Lady Rebecca, la indígena bella i virginal que va consumir el matrimoni amb Europa i va ser exhibida a la cort del rei James I com un exemplar perfecte de «bona salvatge» —l'amazona redimida, la bèstia convertida en princesa. A les pel·lícules de Disney, fa la sensació que cada cop apareix amb la pell més blanca. Ella, però també d'altres com La Malinche, convertida en Doña Marina pels colons espanyols a Mèxic, van ser mers sím^h de la conquesta occidental i, encara avui, en sabem poc més que això i poc més

en podem dir sense continuar convertint-les en objectes d'un relat que no té res a veure amb elles, amb els seus desitjos i les seves pors.

Actualment, els pobles indígenes d'arreu del món alcen la veu per protestar contra governs corruptes i grans multinacionals que s'enriqueixen a costa de destruir la terra on viuen, casa seva, gairebé sempre amb el beneplàcit de països occidentals. Aquests indígenes no s'assemblen gens a la bona i submissa Pocahontas, però si ella va ser una de les primeres víctimes dels colons europeus, avui n'hi ha d'altres, com l'hondurenysa Berta Cáceres o la sud-africana Fikile Ntshangase, que continuen sent perseguides i morint a mans dels grans poders econòmics. Segons l'informe anual «Last line of defence» (“Última línia de defensa”), de Global Witness, en els últims anys més de dos-cents activistes mediambientals han sigut assassinats anualment al món; d'aquests, més d'un terç són indígenes. La gran majoria de crims queden impunes. Occident continua exercint el poder més enllà del colonialisme i imposa la seva concepció materialista de la natura a les altres cultures. I en aquest sentit sí que podem fixar-nos en la pel·lícula *Pocahontas* de Disney perquè, encara que la història que explica sigui una mentida, conté una forta crítica contra la instrumentalització de la bèstia i ens transmet un missatge important: hi ha altres maneres d'entendre el món, de les quals l'home adàmic hauria de començar seriosament a prendre nota.

SÈRIE
ASSALTAR
LA BÍBLIA

Pilar Codony

Dominaràs la terra

FRAGMENTA EDITORIAL

Dominaràs la terra

Primera edició febrer del 2023

© 2023 Maria Pilar Codony Gassiot pel text

© 2023 fragmenta editorial, s. l. u. per aquesta edició

Tast editorial

🔖 [Vota la millor traducció de l'any](#)

🔖 [La vida privada de Sagarra](#)

🔖 [Kenzaburô Ôe i el miracle del fill que donaven per mort](#)

🔖 [Un bosc](#)

🔖 [El teu nom és Olga](#)

 Dona suport a Catorze

Ja pots unir-te al nostre canal de [Telegram](#) i seguir-nos a [TikTok](#)

Més notícies

Pilar Codony:
«Hem convertit els animals en màquines de fer menjar»

Aquestes muntanyes m'han guardat sempre